

**TOELICHTINGSNOTA BIJ DE ERKENNINGS-
VOORWAARDEN VOOR WOONZORGCENTRA (WZC) EN
CENTRA VOOR KORTVERBLIJF TYPE 1 (CVK) INGEBED
IN EEN WOONZORGCENTRUM**

Afdeling Woonzorg en Afdeling Zorginspectie

Versie 16 april 2024

Inhoudstafel

1.	Woord vooraf	4
2.	Bepalingen Woonzorgdecreet 15 februari 2019 en stambesluit 28 juni 2019	5
	Woonzorgdecreet – art. 2, §2 – vertegenwoordiging van de bewoner	5
	Woonzorgdecreet – art. 33 – definitie woonzorgcentrum	6
	Woonzorgdecreet – art. 39 §2 – erkenningsplicht	7
	Woonzorgdecreet – art. 48 – erkenning meerdere vestigingen	8
	Art. 12, §1, 4° - BVR van 28 juni 2019 – bewaren van persoonsgegevens	9
3.	Erkenningsvoorwaarden voor de zorg en ondersteuning	10
	Bijlage 11, Art. 6 – vrijheid van de bewoner	10
	Bijlage 11, Art. 8 – actieve communicatie	11
	Bijlage 11, Art. 12 – schriftelijke opnameovereenkomst	12
	Bijlage 11, Art. 19 – einde van de schriftelijke opnameovereenkomst bij overlijden	14
	Bijlage 11, Art. 20 – wijzigen van de schriftelijke opnameovereenkomst	15
	Bijlage 11, Art. 23 – veiligheid van de bewoner	16
	Bijlage 11, Art. 26, 8° – kwaliteit van de zorg en ondersteuning – beleid infectiepreventie	17
	Bijlage 11, Art. 29 – individuele zorg en ondersteuning	18
	Bijlage 11, Art. 30 – woonzorgleefplan	20
4.	Erkenningsvoorwaarden voor de organisatie en de werking	21
	Bijlage 11 – art. 33/1 – coördinerend en raadgevend arts	21
	Bijlage 11, Art. 13, 4° - aanwezigheid van dieren	23
	Bijlage 11, Art. 41 – gebruikers- en familieraad	24
	Bijlage 11, Art. 44 – facturatie	25
5.	Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 51 - van toepassing voor alle woonzorgcentra ongeacht de datum van erkenning of omgevingsvergunning	26
	Bijlage 11, Art. 51, 3° – gemeenschappelijke toiletten	26
	Bijlage 11, Art. 51, 5° – meubilering woongelegenheden	27
	Bijlage 11, Art. 51, 6° en 7° – koelkast en televisietoestel	28
	Bijlage 11, art. 51, 14° en 15° - temperatuur en hittebestrijding	29
	Bijlage 11, Art. 51, 16° - zonnewering	30
	Bijlage 11, Art. 51, 18° – leuningen en handgrepen in het gebouw	31
	Bijlage 11, Art. 51, 18° – leuningen en handgrepen in de sanitaire ruimten	32
	Bijlage 11, Art. 51, 20° – oproepsysteem	33
	Bijlage 11, Art. 51, 21° – bediening licht	34
	Bijlage 11, Art. 51, 24° – beveiliging ramen en toegangen	35
6.	Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 52 - van toepassing voor alle (delen van) woonzorgcentra die op 1 januari 2009 erkend zijn of waarvoor voor die datum een	

aanvraag tot erkenning is ingediend, alsook alle te bouwen (delen van) woonzorgcentra waarvoor voor 1 januari 2009 een stedenbouwkundige vergunning (omgevingsvergunning) voor de geplande bouwwerkzaamheden afgeleverd is	36
Bijlage 11, Art. 52 – erkenningsvoorwaarden voor bestaande woonzorgcentra en centra voor kortverblijf	36
Bijlage 11, Art. 52, 1° en 2° – vloeroppervlakte en sanitaire ruimte	37
Bijlage 11, Art. 52, 6° – badgelegenheden	38
7. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 53 - van toepassing voor alle te bouwen of te verbouwen (delen van) woonzorgcentra waarvoor na 1 januari 2009 een stedenbouwkundige vergunning of omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is afgeleverd of waarvoor uiterlijk op 31 december 2016 een stedenbouwkundige vergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is aangevraagd, ook al zijn, in geval van verbouwing, die (delen van) woonzorgcentra op 1 januari 2009 erkend of is er voor 1 januari 2009 een aanvraag tot erkenning ingediend.	39
Bijlage 11, Art. 53 – erkenningsvoorwaarden voor nieuwe woonzorgcentra en centra voor kortverblijf	39
Bijlage 11, Art. 53, 1° en 5° – oppervlakte en ligging gemeenschappelijke ruimten	40
Bijlage 11, Art. 53, 7° – badgelegenheden	42
Bijlage 11, Art. 53, 9° - breedte van de gangen	43
8. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 54 - van toepassing voor alle nog te ontwerpen woonzorgcentra, uitbreidingen of verbouwingen van (delen van) woonzorgcentra waarvoor op 1 januari 2017 nog geen stedenbouwkundige vergunning of omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is aangevraagd, en verbouwingen van bestaande (delen van) woonzorgcentra waarvoor een stedenbouwkundige vergunning nodig is na 1 januari 2017	44
9. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 55 – rolstoeltoegankelijkheid van de sanitaire ruimten	45
10. Vergelijkende tabel oppervlakte en ligging gemeenschappelijke ruimten	47

1. Woord vooraf

Deze toelichtingsnota is een hulpmiddel voor de voorzieningen bij de geldende regelgeving. De gehanteerde toelichtingen zijn tot stand gekomen in overleg tussen het Departement Zorg (afdeling Woonzorg en Zorginspectie), het kabinet van de bevoegde Vlaamse minister en de koepelorganisaties ouderenzorg.

Het document is opgevat als:

- een verduidelijking bij de erkenningsvoorwaarden;
- een antwoord op veelgestelde vragen en mogelijke tips voor de voorzieningen;
- een richtinggevend document waarin handvaten worden aangereikt, maar voorzieningen kunnen ook een andere valabele invulling geven aan de erkenningsvoorwaarden.

Wijzigende technologie, nieuwe wetenschappelijke inzichten, andere invalshoeken,... kunnen aanleiding geven tot aanpassingen of aanvullingen van het huidige document, steeds na een nieuwe overlegronde tussen de verschillende partners.

2. Bepalingen Woonzorgdecreet 15 februari 2019 en stambesluit 28 juni 2019

Woonzorgdecreet – art. 2, §2 – vertegenwoordiging van de bewoner

§ 2. Met de gebruiker, vermeld in paragraaf 1, 2°, wordt ook zijn vertegenwoordiger bedoeld.

In deze paragraaf wordt verstaan onder vertegenwoordiger: de natuurlijke persoon die in plaats van de gebruiker optreedt bij alle handelingen die de gebruiker moet stellen in het kader van dit decreet, voor zover en zolang deze niet in staat is om zijn rechten zelf uit te oefenen.

Toelichting:

- De voorziening vraagt bij opname van een nieuwe bewoner uitdrukkelijk wie de bewoner zal vertegenwoordigen wanneer deze niet (meer) in staat is om zelf op te treden.

Woonzorgdecreet – art. 33 – definitie woonzorgcentrum

Een woonzorgcentrum is een woonzorgvoorziening waar in een aangepaste infrastructuur en binnen een organisatorisch geheel zorg en ondersteuning wordt geboden in een thuisvervangend milieu aan ouderen met een complexe zorg- en ondersteuningsvraag, die er permanent verblijven.

Toelichting:

- Een huis of gebouw waar ouderen in familieverband of in een bijzonder samenlevingsverband, zoals een kloosterorde, samenwonen, wordt niet beschouwd als een woonzorgcentrum.
- Een organisatorisch geheel kan een combinatie van verschillende zorgvormen zijn, op voorwaarde dat:
 - het aantal bewoners of gebruikers de maximaal erkende capaciteit per zorgvorm niet overschrijdt;
 - de bewoners of gebruikers steeds over een correcte schriftelijke opnameovereenkomst beschikken.
 - het steeds duidelijk is welke kamer over welke erkenning beschikt.

Woonzorgdecreet – art. 39 §2 – erkenningsplicht

De volgende woonzorgvoorzieningen mogen pas worden uitgebaat of georganiseerd en de erkende benamingen gebruiken nadat de Vlaamse Regering ze heeft erkend:

- 1° centra voor dagopvang van een dienst voor gezinszorg;
- 2° centra voor dagverzorging;
- 3° centra voor kortverblijf;
- 4° centra voor herstelverblijf;
- 5° groepen van assistentiewoningen;
- 6° woonzorgcentra.

Toelichting:

- Woonzorgcentra en centra voor kortverblijf die in de praktijk een hogere bezetting hebben dan hun erkende capaciteit, zijn in overtreding met artikel 39 en vallen onder de strafbepalingen van hoofdstuk 7 van het Woonzorgdecreet.
- Een bezetting in een woonzorgcentrum, hoger dan de erkende capaciteit, mag enkel indien de supplementaire woongelegenheden bestemd worden als aangemeld herstelverblijf (in toepassing van de overgangsbepalingen nog mogelijk tot uiterlijk 31/12/2025) of aangemelde woongelegenheden voor het verblijf van zelfredzame personen buiten de erkende capaciteit van het woonzorgcentrum. De voorziening moet hiervoor over de toestemming van Zorg en Gezondheid beschikken.
- Een erkend woonzorgcentrum kan zorg verlenen aan een persoon met een handicap met een persoonsvolgend budget van het VAPH buiten de erkende capaciteit van het woonzorgcentrum en centrum voor kortverblijf, op voorwaarde dat:
 - een overeenkomst is afgesloten met een organisatie of dienst die erkend of vergund is door een andere overheidsdienst van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over het verlenen van zorg en ondersteuning;
 - en die zorg en ondersteuning georganiseerd wordt voor maximum vijftien personen met een handicap die deze ondersteuning vergoeden met een budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning als vermeld in hoofdstuk 5 van het decreet van 25 april 2014 houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en de ondersteuning voor personen met een handicap;
 - de zorg en ondersteuning wordt geboden buiten de capaciteit waarvoor de organisatie of dienst is erkend of vergund.

Woonzorgdecreet – art. 48 – erkenning meerdere vestigingen

Verschillende vestigingen van een woonzorgcentrum, een centrum voor dagverzorging of een centrum voor kortverblijf, die door eenzelfde initiatiefnemer worden uitgebaat en binnen een redelijke afstand van elkaar liggen, kunnen respectievelijk als één woonzorgcentrum, centrum voor dagverzorging of centrum voor kortverblijf erkend worden onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt.

Toelichting:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 9/5/2014 bepaalt de nadere voorwaarden om een gezamenlijke erkenning mogelijk te maken (bv. personeelsomkadering).

Art. 12, §1, 4° - BVR van 28 juni 2019 – bewaren van persoonsgegevens

De woonzorgvoorziening, de vereniging, de partnerorganisatie of het project bewaart de persoonsgegevens over een gebruiker minimaal twee jaar na het beëindigen van de zorg en ondersteuning aan de betrokken gebruiker. De woonzorgvoorziening, de vereniging, de partnerorganisatie of het project mag die gegevens tot maximaal vijf jaar na het beëindigen van die zorg en ondersteuning bewaren. Persoonsgegevens kunnen op elektronische wijze worden bewaard.

Toelichting:

- Het gaat hier duidelijk niet om de gegevens die volgens de Kwaliteitswet minstens 30 jaar moeten bewaard worden, maar wel om administratieve gegevens uit het woonzorgleefplan, bekeken vanuit het standpunt van de bescherming van de privacy/de persoonlijke levenssfeer van de bewoner zelf die na 5 jaar moeten vernietigd worden.

3. Erkenningsvoorwaarden voor de zorg en ondersteuning

Bijlage 11, Art. 6 – vrijheid van de bewoner

De bewoner, zijn vertegenwoordiger, familie of mantelzorgers genieten de grootst mogelijke vrijheid. Het woonzorgcentrum kan die alleen beperken om verantwoorde organisatorische of medische redenen en waarover duidelijk wordt gecommuniceerd.

De bewoner of zijn vertegenwoordiger kan vrij zijn huisarts kiezen en, in voorkomend geval, het ziekenhuis waar hij opgenomen wil worden. Die vrije keuze wordt op geen enkele manier beïnvloed.

Het woonzorgcentrum kan geen totaal rookverbod opleggen. Als in de woongelegenheden die aan de bewoner ter beschikking wordt gesteld, niet gerookt mag worden, stelt het woonzorgcentrum een aangepaste, volwaardige rookruimte ter beschikking, die voldoende groot en vlot bereikbaar is voor de bewoners. Die ruimte is afsluitbaar en heeft een aangepaste ventilatie.

Bezoek is altijd toegestaan. Als op sommige tijdstippen bezoek minder gewenst is, communiceert het woonzorgcentrum daarover.

Toelichting:

- Bezoekuren mogen principieel niet beperkt worden. Onderhoud, verzorging, baden en maaltijden maken deel uit van het dagelijkse leven in een woonzorgcentrum en een centrum voor kortverblijf en kunnen niet als reden voor de beperking van het bezoek worden ingeroepen. De ingang mag om veiligheidsredenen (vb. vanaf een bepaald uur 's avonds) wel afgesloten worden, bezoekers moeten dan toegelaten kunnen worden nadat ze zich aangemeld hebben.
- Indien de voorziening een automatisch systeem voor het aanleveren van medicatie via unitdosis gebruikt, kan dit een verantwoord organisatorische reden zijn om de vrijheid van de bewoner te beperken.
- Als er binnen het gebouw van het woonzorgcentrum een rookverbod geldt:
 - mogen bewoners niet verplicht worden buiten te roken;
 - moet de rookruimte gelegen zijn in het gebouw of vanuit het gebouw vlot en beschermd bereikt kunnen worden;
 - is 1 rookruimte voldoende, een rookruimte per afdeling apart is niet verplicht.

Bijlage 11, Art. 8 – actieve communicatie

De beheersinstantie voert een actieve communicatie met de bewoner of zijn vertegenwoordiger over de organisatie van het woonzorgcentrum en de strategische beleidsbeslissingen van het management, die een impact hebben op de dagelijkse werking van het woonzorgcentrum, op de kwaliteit en de kosten van het verblijf of de aard of kwaliteit van de aangeboden zorg en ondersteuning.

Toelichting:

- Voorbeelden van strategische beleidsbeslissingen zijn: de realisatie van een (gedeeltelijke) vervangingsnieuwbouw, het uitvoeren van verbouwingswerken, een stijging van de dagprijs, wijzigingen die invloed hebben op het dagelijkse leven van de bewoners (zoals het aanbieden van pedicure en haarverzorging, wijziging van de openingsuren van de cafetaria), gewijzigde regelgeving met een impact op de bewoner.
- Deze wijzigingen kunnen op verschillende manieren kenbaar gemaakt worden, bijvoorbeeld tijdens de bewonersraad, via de krant/het tijdschrift van de voorziening, op een uithangbord, ...

Bijlage 11, Art. 12 – schriftelijke opnameovereenkomst

De opname wordt geconcretiseerd in een schriftelijke opnameovereenkomst die de belanghebbende partijen ondertekenen en die minstens de volgende bepalingen bevat:

1° de volgende administratieve gegevens:

- a) de identificatiegegevens van de contracterende partijen;
- b) het erkenningsnummer van het woonzorgcentrum;
- c) de voorziene opnamedatum;
- d) de woongelegenheden in een één- of tweepersoonskamer die aan de bewoner bij de opname wordt toegewezen;

2° de opname en ontslagprocedure die de volgende elementen bevat:

- a) de opnameprocedure en de opnamevoorwaarden;
- b) de regeling voor het verbreken van de overeenkomst vóór de vastgelegde opnamedatum. Het is niet toegestaan een reservatievergoeding aan te rekenen;
- c) de omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot ontslag uit het woonzorgcentrum, de ontslagprocedure en de opzeggingstermijn;
- d) de wijze waarop de bewoner de overeenkomst kan beëindigen, en de toepasselijke opzeggingstermijn, in voorkomend geval, de regeling voor de verbrekingsvergoeding;
- e) de specifieke regelingen bij tijdelijke afwezigheid of overlijden van de bewoner;

3° de dagprijs en de facturatie die de volgende elementen worden bevatten:

- a) het bedrag en de samenstelling van de dagprijs die van toepassing op de vastgelegde opnamedatum;
- b) de bedragen, de reden en de periode van toegestane kortingen op de dagprijs;
- c) de diensten en leveringen die aanleiding geven tot de aanrekening van een extra vergoeding;
- d) de regeling voor voorschotten ten gunste van derden;
- e) een eventuele voorschotregeling voor de dagprijs;
- f) de tarieven voor terugbetaling voor de niet-gebruikte leveringen en diensten;
- g) in voorkomend geval, het bedrag van de waarborgsom en de mogelijke aanwending ervan of de regeling inzake borgstelling;
- h) de percentages van de interesten en de procedure bij laattijdige betaling van de factuur;
- i) de percentages van de interesten, de procedure en de ontvankelijkheidsvereisten bij niet-betaling van de factuur;

4° de regelingen voor de aansprakelijkheid en de verzekeringen;

5° de vermelding dat de beheersinstantie geen goederen, noch gelden van de bewoner in beheer neemt, met uitzondering van het beheer van het zakgeld en de verrekening van kosten die rechtstreeks met het verblijf in het woonzorgcentrum te maken hebben;

6° de wijze waarop de overeenkomst kan worden gewijzigd;

7° de regeling voor het verwijderen van de persoonlijke goederen van de bewoner bij de beëindiging van de overeenkomst;

8° een verklaring in eer en geweten van de bewoner of zijn vertegenwoordiger dat ze correcte informatie verschaffen aan het woonzorgcentrum. Bij fouten of onregelmatigheden ten gevolge van opzettelijk verzwijgen of opzettelijk onjuist mededelen van informatie, zal de bewoner of zijn vertegenwoordiger aansprakelijk gesteld worden.

In het eerste lid, 3°, d), wordt verstaan onder voorschot ten gunste van derden: elke uitgave die het woonzorgcentrum betaalt op naam van de bewoner en die door de bewoner of zijn vertegenwoordiger terugbetaalt.

De schriftelijke opnameovereenkomst is van onbepaalde duur. Elke bepaling of de toepassing ervan die niet in overeenstemming is met de erkenningsvoorwaarden, is nietig en zonder voorwerp. Er kan geen enkele vergoeding aangerekend worden vóór de schriftelijke opnameovereenkomst ondertekend is.

Toelichting:

- De waarborg mag enkel gebruikt worden als schadevergoeding voor opzettelijk veroorzaakte schade door de bewoner.
- De waarborgregeling in de schriftelijke opnameovereenkomst moet een termijn bevatten voor terugbetaling.
- Zie ook de voorwaarden in het VSB-besluit, beschikbaar op de website via deze [link](#)

Bijlage 11, Art. 19 – einde van de schriftelijke opnameovereenkomst bij overlijden

Het overlijden van een bewoner maakt een einde aan de schriftelijke opnameovereenkomst.

De nabestaanden beschikken over vijf dagen vanaf de datum van overlijden om de kamer te ontruimen. Die termijn kan in aantoonbaar onderling overleg aangepast worden.

Gedurende de termijn, vermeld in het tweede lid, kan alleen de dagprijs, verminderd met de bedragen van de niet-gebruikte leveringen en diensten, verder aangerekend worden.

Als de kamer opnieuw bewoond wordt binnen de termijn, vermeld in het tweede lid, kan de dagprijs alleen worden aangerekend tot de dag die voorafgaat aan die nieuwe bewoning.

Als de woongelegenhed niet binnen de termijn, vermeld in het tweede lid, is ontruimd, ontruimt het woonzorgcentrum de woongelegenhed zelf en het slaat de persoonlijke bezittingen van de overleden bewoner op. Daarvoor kunnen tegen marktconforme prijzen opslagkosten aan de nabestaanden aangerekend worden. Als na drie maanden na het overlijden van de bewoner de goederen niet zijn opgehaald door de nabestaanden, kunnen die goederen worden verwijderd uit het woonzorgcentrum op kosten van de nabestaanden volgens de regels bepaald in de schriftelijke opnameovereenkomst.

Toelichting:

- Ook als de kamer vroeger ontruimd is, kan de dagprijs toch voor 5 dagen aangerekend worden, behalve in het geval dat de kamer binnen die 5 dagen opnieuw bewoond is.

Bijlage 11, Art. 20 – wijzigen van de schriftelijke opnameovereenkomst

§1. Een schriftelijke opnameovereenkomst mag alleen gewijzigd worden met het akkoord van de bewoner of zijn vertegenwoordiger. Als de bewoner of zijn vertegenwoordiger niet akkoord gaat, kan de bewoner verder in het woonzorgcentrum verblijven op basis van de voorheen gesloten overeenkomst.

§2. Een aanpassing van het bedrag van de dagprijs wordt vooraf aan alle belanghebbenden bekendgemaakt en gaat op zijn vroegst in dertig dagen na de kennisgeving ervan aan de bewoner of zijn vertegenwoordiger.

Bij een aanpassing van het bedrag van de dagprijs, door een indexering van de dagprijs, gaat de aangepaste dagprijs op zijn vroegst in dertig dagen na de kennisgeving ervan aan de bewoner of zijn vertegenwoordiger.

Een aanpassing van de dagprijs als vermeld in het eerste en het tweede lid, wordt niet beschouwd als een wijziging van de schriftelijke opnameovereenkomst, vermeld in paragraaf 1. Dit geldt niet bij een wijziging van de samenstelling van de dagprijs.

Toelichting:

- Het toevoegen of schrappen van een extra vergoeding, het toevoegen of schrappen van een korting, het wijzigen van het bedrag van een korting, een bestaande dienstverlening uit de dagprijs halen en een nieuwe dienstverlening aan de dagprijs toevoegen, zijn wijzigingen van de schriftelijke overeenkomst en moeten voor bestaande bewoners doorgevoerd worden via een addendum dat door beide partijen moet ondertekend worden, tenzij dit buiten de wil van de voorziening is (vb. het infrastructuurforfait dat afloopt). Als de bewoner of zijn vertegenwoordiger niet akkoord gaat, kan de bewoner verder in het woonzorgcentrum verblijven op basis van de voorheen gesloten overeenkomst.

Bijlage 11, Art. 23 – veiligheid van de bewoner

Het woonzorgcentrum neemt de nodige maatregelen om de veiligheid van de bewoners, rekening houdend met hun toestand, te waarborgen. Extra beveiligings- en toezichtsmaatregelen respecteren en waarborgen de privacy van de bewoner. Verzorgings- en onderhoudsproducten worden op een veilige plaats opgeborgen, zodat er geen gevaar bestaat voor de bewoners.

Toelichting:

Beveiligings- en toezichtsmaatregelen:

- Het gebruik van camera's moet steeds kenbaar gemaakt worden (bijvoorbeeld aan de hoofdingang). Bij het gebruik van camera's in de individuele of gemeenschappelijke ruimten moet de voorziening over een transparant beleid beschikken en de schriftelijke toestemming van de bewoners of hun vertegenwoordiger vragen.

Het veilig opbergen van verzorgings- en onderhoudsproducten:

- Voorbeelden van onderhoudsproducten die nooit vrij bereikbaar mogen zijn: ontstopper, ontkalker, bijtende soda, zoutzuur, javel, white spirit,...
- Op beveiligde afdelingen of bij bewoners met dementie zijn geen schadelijke producten toegestaan, tenzij deze steeds opgeborgen zijn in afgesloten kasten of afgesloten lokalen.
- Uitzondering wordt gemaakt voor handalcoholgel op alle afdelingen: het risico op verkeerd gebruik weegt niet op tegen de voordelen van de beschikbaarheid van de handalcohol in het kader van infectiepreventie. Bij voorkeur kiest de voorziening voor een distributiesysteem dat het risico op verkeerd gebruik door verwarde bewoners beperkt (veiligheidsdop, systeem waar telkens kleine hoeveelheid vrijkomt, systeem minder zichtbaar maken door er een omhulsel over te plaatsen,...).

Bijlage 11, Art. 26, 8° – kwaliteit van de zorg en ondersteuning – beleid infectiepreventie

Het woonzorgcentrum voert een beleid rond de volgende aspecten:
8° het voorkomen van infecties;

Waar dat van toepassing is, beschikt het woonzorgcentrum over de nodige procedures, producten en materiaal om dat beleid, vermeld in het eerste lid, te kunnen toepassen. De procedures worden op systematische wijze uitgewerkt en zijn in overeenstemming met de praktijk.

Toelichting:

- Meer info over een preventiebeleid van infectieziekten en gepaste maatregelen in onder meer woonzorgcentra is beschikbaar op de website van het Departement Zorg:

www.zorg-en-gezondheid.be/zorginfecties

www.zorg-en-gezondheid.be/overzicht-infectieziekten-en-bijhorende-richtlijnen

<https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/zorginfecties/campagne-handhygiene-woonzorgcentra>

Bijlage 11, Art. 29 – individuele zorg en ondersteuning

Aan de bewoner wordt altijd op een interdisciplinaire wijze de nodige individuele zorg en ondersteuning, conform artikel 4, §1, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, geboden op het vlak van:

1° de gebruikelijke huishoudelijke, logistieke en administratieve activiteiten:

- a) het aanbieden van drie maaltijden per dag, waaronder een warme maaltijd;
- b) het onderhoud van de woongelegenheden van de bewoners en de gemeenschappelijke delen;
- c) het verschonen van bedlinnen, ten minste één keer om de veertien dagen en zo vaak als nodig. Voor bevuild linnen worden gepaste maatregelen genomen opdat bewoners er geen hinder van ondervinden;
- d) het ondersteunen van de bewoner bij de administratieve verrichtingen die relevant zijn voor de gebruiker, de vertegenwoordiger of de mantelzorger en die geen verband houden met het beheer van goederen of gelden van de bewoner;

2° de persoonsverzorging, zorgkundige en verpleegkundige zorg en ondersteuning:

- a) aan de bewoner wordt altijd de nodige dagelijkse lichaamsverzorging ende noodzakelijke zorgkundige of verpleegkundige zorg en ondersteuning geboden;
- b) elke bewoner kan, als hij dit wil, minstens een keer per week een bad of douche kunnen nemen, naar keuze;
- c) in voorkomend geval beschikt de bewoner altijd over voldoende en aangepast incontinentiemateriaal kunnen beschikken;
- d) voor elke bewoner worden de gepaste preventieve en curatieve maatregelen getroffen;
- e) de bewoner krijgt dagelijks de voorgeschreven geneesmiddelen, zoals besproken door de behandelende arts met de bewoner of zijn vertegenwoordiger, die opgenomen zijn in het woonzorgleefplan, aangeboden en, in voorkomend geval, toegediend: het juiste geneesmiddel, in de juiste dosis en op het juiste toedieningsmoment;

3° de paramedische zorg en ondersteuning:

- a) aan de bewoner worden de ergotherapeutische of de kinesitherapeutische en/of logopedische behandelingen die de behandelende arts voorgeschreven heeft, zoals besproken met de bewoner, en die opgenomen zijn in het woonzorgleefplan, gegarandeerd;
- b) aan bewoners die verblijven in een woongelegheden met een bijkomende erkenning wordt de noodzakelijke logopedische, ergo- of kinesitherapeutische ondersteuning geboden;

4° de psychosociale, agogische en existentiële ondersteuning aangepast aan de behoeften van de bewoner;

5° de levensbeschouwelijke begeleiding aangepast aan de wensen van de bewoner. De bedienaren van de eredienst en afgevaardigden van de Centrale Vrijzinnige Raad vinden de geschikte sfeer en faciliteiten om hun taak te vervullen;

6° sociale contacten stimuleren en het sociale netwerk onderhouden en versterken:

- a) de voor de gebruiker betekenisvolle contacten kennen en ervoor zorgen dat die, na toestemming van de gebruiker, kunnen worden onderhouden;
- b) de onderlinge contacten tussen de gebruikers stimuleren;

7° individuele of collectieve zinvolle dagbesteding en ontspanning organiseren en aanbieden:

- a) bij elke bewoner naar zijn wensen en verwachtingen peilen over de dagbesteding en de ontspanning;
- b) de activiteiten met betrekking tot de dagbesteding en ontspanning aanpassen aan de mogelijkheden van de bewoner;
- c) de planning van de collectieve activiteiten bekendmaken aan de bewoners, hun vertegenwoordigers en de mantelzorger.

Toelichting:

- Het dagritme van de bewoner wordt zo veel mogelijk gevolgd, bijvoorbeeld op vlak van verzorging, tijdstip van de maaltijden, dagindeling, uur van opstaan en gaan slapen.
- Het meedelen van de planning van de collectieve activiteiten aan de bewoners moet aantoonbaar zijn.

Bijlage 11, Art. 30 – woonzorgleefplan

Bij opname wordt voor elke bewoner een geïndividualiseerd en digitaal woonzorgleefplan opgemaakt dat geregeld geactualiseerd wordt, met instemming van de bewoner of zijn vertegenwoordiger. In voorkomend geval sluit dat aan bij het zorg- en ondersteuningsplan, opgemaakt door de bewoner, zijn vertegenwoordiger of mantelzorgers en de zorgaanbieders in de thuiszorg voorafgaand aan de opname in het woonzorgcentrum. Het woonzorgleefplan

bevat al de volgende gegevens:

(..)

2° een deel over de zorg en ondersteuning dat al de volgende elementen bevat:

- a) de persoonlijke kenmerken, gewoonten, levensloop;
 - b) de individuele wensen en verwachtingen op het vlak van het wonen en het leven in het woonzorgcentrum;
 - c) de individuele behoeften, verwachtingen en voorkeuren op het vlak van de zorg;
 - d) de afspraken en afstemming rond de individuele zorg en ondersteuning;
 - e) de afspraken en afstemming rond de eventuele fixatie- of afzonderings-maatregelen;
 - f) de afspraken rond vrijetijdsbesteding en sociale activiteiten;
 - g) de afspraken rond de diëten en voedingsgewoonten;
 - h) het verpleegkundig, paramedisch, kinesitherapeutisch en psychosociaal dossier;
 - i) de liaisonfiche met de noodzakelijke gegevens in geval van nood of ziekenhuisopname;
- (..)

Toelichting:

- Met 'de liaisonfiche' wordt bedoeld: een papieren of elektronische fiche die onmiddellijk kan worden opgemaakt en zowel medische gegevens (inclusief medicatie) als gegevens betreffende de actueel geboden zorg omvat, zodat onder meer een ziekenhuisopname vlot kan verlopen.

4. Erkenningsvoorwaarden voor de organisatie en de werking

Bijlage 11 – art. 33/1 – coördinerend en raadgevend arts

§ 1. In elk woonzorgcentrum, al dan niet met bijbehorend centrum voor kortverblijf type 1, wijst de initiatiefnemer een coördinerend en raadgevend arts aan die een erkende huisarts is en die uiterlijk vier jaar na zijn aanwijzing houder is van een attest dat toegang verleent tot de functie van coördinerend en raadgevend arts. Dat attest kan worden verkregen nadat een opleidingscyclus van minstens 24 uur, die erkend is door het agentschap, met vrucht afgerond is.

attest dat toegang verleent tot de functie van coördinerend en raadgevend arts. Dat attest kan worden verkregen nadat een opleidingscyclus van minstens 24 uur, die erkend is door het agentschap, met vrucht afgerond is.

De coördinerend en raadgevend arts is verbonden aan het woonzorgcentrum, al dan niet met bijbehorend centrum voor kortverblijf type 1, met een ondernemingscontract. Het agentschap kan een exemplaar van dat contract opvragen.

Het ondernemingscontract vermeldt de rechten en plichten van beide partijen, waaronder minstens de te leveren prestaties en de vergoeding. De te leveren prestaties omvatten minstens de prestaties vermeldt onder § 4 van dit artikel.

De vergoeding is minstens gelijk aan het bedrag waarvoor het woonzorgcentrum een tegemoetkoming ontvangt in het kader van artikel 500 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming.

De prestaties van de coördinerend en raadgevend arts bedragen gemiddeld minstens twee uur en twintig minuten per week per dertig bewoners.

Toelichting:

- De coördinerend en raadgevend arts (CRA) is bij voorkeur een lokale huisarts met praktijkvoering.
- Indien er geen praktijkvoerende huisarts gevonden wordt of als de voorkeur uitgaat naar een niet-praktijkvoerende huisarts, dan kan een arts met een erkenning als huisarts aangeduid worden. Om de erkenning als huisarts en de bijzondere beroepstitel van huisarts te behouden, oefent de huisarts de huisartsgeneeskunde uit sinds 4 januari 2016 conform slechts 1 criterium: de erkende huisarts is ertoe gehouden gedurende zijn ganse loopbaan zijn bekwaamheid te behouden en te ontwikkelen door praktische en wetenschappelijke vorming.

- Eénzelfde arts kan in meerdere woonzorgcentra actief zijn als CRA.
- Omgekeerd kunnen in een woonzorgcentrum ook meerdere CRA's actief zijn omwille van bijvoorbeeld de omvang van het woonzorgcentrum. Indien er meerdere CRA's zijn voor één voorziening, wordt er één CRA aangeduid die zorgt voor een regelmatig overleg tussen de verschillende CRA's.
- De CRA moet steeds toegang hebben tot het woonzorgleefplan van de bewoners.

Bijlage 11, Art. 13, 4° - aanwezigheid van dieren

De interne afsprakennota bevat de regels voor het houden van huisdieren.

Bijlage 11, Art. 40 – aanwezigheid van dieren

Als er in of rond het woonzorgcentrum dieren worden gehouden, is er de nodige aandacht voor het welzijn en de gezondheid van zowel de bewoners als de dieren. Dieren mogen nooit aanwezig zijn in de keuken van het woonzorgcentrum. Er wordt rekening gehouden met alle allergische reacties op dieren van de aanwezige gebruikers.

Toelichting:

- Als voorziening ervoor kiest om huisdieren toe te laten, worden in de interne afsprakennota regels opgenomen over bijvoorbeeld welk soort dieren toegelaten zijn, regels inzake voeding en onderhoud van de dieren, regels of dieren toegelaten zijn in de gemeenschappelijke ruimten en andere bewonerskamers dan deze van de eigenaar, de consequenties als de bewoner/vertegenwoordiger niet zelf meer voor het dier kan zorgen,..enz.

Bijlage 11, Art. 41 – gebruikers- en familieraad

§1. Het woonzorgcentrum richt een gebruikers- en een familieraad op. De gebruikersraad vergadert minstens één keer per trimester. De familieraad vergadert om de zes maanden. De gebruikers- en familieraad kunnen evenwel samen worden georganiseerd. In dat geval waarborgt het woonzorgcentrum dat de bewoners altijd minstens de helft van de aanwezigen uitmaken. Op verzoek van een bewoner of een familielid kan een vertegenwoordiger van de lokale ouderenraad of een vertegenwoordiger van de verenigingen van mantelzorgers en gebruikers deel uitmaken van de gebruikersraad. De verenigingen maken daarover afspraken. Als het woonzorgcentrum niet kan tegemoetkomen aan de gestelde vraag, motiveert die deze keuze.

§2. De gebruikers- en familieraad kan advies uitbrengen, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van het woonzorgcentrum, over alle aangelegenheden die betrekking hebben op de algemene werking van het woonzorgcentrum betreffen. Van de vergaderingen van die raden wordt een gedateerd verslag opgemaakt dat aan alle bewoners en hun vertegenwoordigers, familie of mantelzorgers bezorgd wordt. Het agentschap kan die verslagen inkijken. Als in het woonzorgcentrum alleen bewoners met cognitieve problemen verblijven, kan de gebruikersraad vervangen worden door een familieraad.

Een of meer vertegenwoordigers van het woonzorgcentrum worden uitgenodigd om de vergaderingen van de gebruikers- of familieraad bij te wonen.

Het woonzorgcentrum kan aantonen dat de opmerkingen en suggesties die aan bod kwamen in de gebruikers- en familieraad worden gehoord, opgevolgd en teruggekoppeld aan de gebruikers- en familieraad.

Toelichting:

- Als de gebruikersraad uit vaste leden bestaat, kan aangetoond worden op welke manier deze leden aangeduid worden.
- Elke bewoner moet het verslag op de kamer kunnen consulteren (bv. via rolkrant). Op eenvoudig verzoek kan steeds een schriftelijk exemplaar van het verslag verkregen worden.
- De familieraad kan de gebruikersraad vervangen in voorzieningen waar enkel bewoners met cognitieve problemen verblijven, in dat geval moet de familieraad minstens één keer per trimester samenkomen.

Bijlage 11, Art. 44 – facturatie

Voor de facturatie gelden artikel 508, 509, 509/1, 510, 510/1, 523, tweede lid, en artikel 524, 525, 526, 527 en 527/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming als erkenningsvoorwaarde.

Toelichting:

- Meer informatie over de specifieke erkenningsvoorwaarden rond facturatie is beschikbaar op de website van het Departement Zorg via deze [link](#)

5. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 51 - van toepassing voor alle woonzorgcentra ongeacht de datum van erkenning of omgevingsvergunning

Bijlage 11, Art. 51, 3° – gemeenschappelijke toiletten

Bij elke zit- en eetruimte zijn gemeenschappelijke toiletten beschikbaar die toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers.

Toelichting:

- De toiletten van gemeenschappelijke badkamers kunnen gelden als gemeenschappelijke toiletten bij de zit- en leefruimte op voorwaarde dat:
 - ze bereikbaar zijn vanop de gang;
 - ze afsluitbaar zijn t.o.v. de badkamer;
 - ze beschikbaar blijven terwijl de badkamer in gebruik is.

Bijlage 11, Art. 51, 5° – meubilering woongelegenheid

Het woonzorgcentrum stelt per bewoner het nodige meubilair ter beschikking opdat elke bewoner op een behoorlijke manier kan eten, rusten en slapen. Er wordt aan de bewoners de mogelijkheid geboden de kamer in te richten met eigen meubilair. De inrichting van de woongelegenheid biedt de nodige flexibiliteit om het meubilair te plaatsen, op voorwaarde dat de zorg- en dienstverlening en de veiligheid niet in het gedrang komen;

Toelichting:

- De kamers moeten per bewoner tenminste beschikken over: een bed, een nachtkastje, een kast om persoonlijke zaken en kledij op te bergen, een aan de zorgbehoefte aangepaste zetel, een tafel en een stoel.

Bijlage 11, Art. 51, 6° en 7° – koelkast en televisietoestel

Per bewoner kan op de kamer een koelkast en tv ter beschikking gesteld worden.

In elke woongelegenheden is minimaal aansluiting op tv, draadloos internet en telefoon mogelijk

Toelichting:

- Als de voorziening standaard aan elke bewoner een koelkast ter beschikking stelt, moet dit in de dagprijs inbegrepen zijn. Idem voor een televisietoestel (TV).
- Als de voorziening ervoor opteert om dit niet te doen, zijn er voor de bewoners drie opties waarop ze een beroep kunnen doen, zowel voor een koelkast als voor een TV:
 1. een toestel huren bij de voorziening aan een reëel aantoonbare prijs: het maandelijks huurbedrag mag niet hoger zijn dan de maandelijks kost bij een economische levensduur van drie jaar.
Het maandelijks huurbedrag bedraagt dus maximaal:
aankoopwaarde
3 x 12 maanden
 2. de bewoner kan zelf een toestel meebrengen.
 3. Bij bewoners die niet wensen te huren en ook zelf niet kunnen instaan voor de aankoop van een toestel, of er geen zelf kunnen meebrengen, wordt de aankoop ervan gefaciliteerd door de voorziening.
- Reiniging, elektriciteitsverbruik en toezicht op de koelkast kunnen geen aanleiding geven tot het aanrekenen van een extra vergoeding. Herstellingskosten bij normaal gebruik zijn ten laste van de voorziening indien de voorziening eigenaar is van de koelkast.
Idem voor TV (met uitzondering van reiniging en toezicht).

Bijlage 11, art. 51, 14° en 15° - temperatuur en hittebestrijding

In alle verblijfsruimten bedraagt de temperatuur overdag minstens 22°C. Alle nuttige maatregelen worden genomen om in alle verblijfsruimten een temperatuur van maximaal 26°C of als de waarschuwingsfase van het Vlaamse Warmteactieplan van kracht is, een temperatuur die lager ligt dan de buitentemperatuur, te bewaren.

Als de waarschuwingsfase van het Vlaams Warmteactieplan wordt opgestart, wordt een geklimatiseerde ruimte beschikbaar gemaakt die voldoende groot is voor alle bewoners van wie de verblijfsruimten de vereiste temperaturen niet halen.

Toelichting:

- De voorziening bepaalt zelf op welke wijze de maximumtemperatuur wordt gegarandeerd. Rekening houdend met de oriëntatie, accommodatie, isolatie en architectuur van de lokalen moeten de bijkomend te treffen maatregelen (zoals ventilatie, afscherming, aanpassingen in dagschema's, activiteiten, maaltijden, drankrondes, extra aandachtspunten, registraties e.d.) duidelijk beschreven staan in een intern warmteactieplan. Meer informatie op <https://www.warmedagen.be/voor-organisaties/warmteactieplan>

Bijlage 11, Art. 51, 16° - zonnewering

Aangepaste zonnewering waarbij het zicht naar buiten zo weinig mogelijk gehinderd wordt, wordt, waar nodig, aangebracht. Zonnewering wordt als aangepast beschouwd als het zicht op de buitenwereld niet wordt verstoord, en oververhitting en verblinding door direct zonlicht van de bewoners worden vermeden.

Toelichting:

- De voorziening is vrij in de keuze van het type zonnewering (binnen- of buitenzonnewering, of een combinatie van systemen), zolang aan de voorwaarden voor aangepaste zonnewering voldaan wordt (temperatuurbeheersing, zicht op de buitenwereld garanderen en verblinding vermijden). De keuze, die door de voorziening gemotiveerd moet worden, hangt af van o.a. de inplanting en ligging van het gebouw, infrastructurele mogelijkheden, enz.

Bijlage 11, Art. 51, 18° – leuning en handgrepen in het gebouw

Om zich te verplaatsen in het gebouw kunnen de bewoners zich behelpen met leuning en handgrepen. In gangen worden aan beide kanten leuning aangebracht. Ook in de sanitaire ruimten zijn leuning en handgrepen aangebracht.

Toelichting:

- Onder gangen wordt verstaan: alle gangen waar bewonerskamers zijn gelegen, naar gemeenschappelijke ruimtes, naar de cafetaria,... die toegankelijk zijn voor de bewoners. Vallen hier niet onder: de inkomhal of de muren in de leefruimtes.
- Alle trappen (inclusief noodtrappen) die toegankelijk zijn voor bewoners, dienen eveneens voorzien te zijn van leuning langs beide zijden.

Bijlage 11, Art. 51, 18° – leuningen en handgrepen in de sanitaire ruimten

Om zich te verplaatsen in het gebouw kunnen de bewoners zich behelpen met leuning en handgrepen. In gangen worden aan beide kanten leuning aangebracht. Ook in de sanitaire ruimten zijn leuning en handgrepen aangebracht;

Toelichting:

- Een sanitaire ruimte is een ruimte waar zich een toilet, een bad of een douche of een combinatie toilet/bad/douche bevindt.
- In zowel de individuele als de gemeenschappelijke sanitaire ruimtes (badkamers of toiletten bestemd voor meerdere bewoners) zijn steeds 2 handgrepen vereist naast het toilet.
- In de gemeenschappelijke badkamers met douche is een handgreep of leuning vereist aan de douche.
- In de bezoekerstoiletten zijn geen handgrepen vereist op voorwaarde dat duidelijk is aangegeven dat het bezoekerstoiletten zijn.
- In de personeelstoiletten zijn geen handgrepen vereist op voorwaarde dat duidelijk is aangegeven dat het personeelstoiletten zijn of als de toiletten enkel door het personeel kunnen worden geopend.
- Voor de individuele sanitaire ruimte (verbonden aan een bewonerskamer): zie de voorwaarden vermeld in artikel 52, 1° en 2°, artikel 53, 2° en 3° en artikel 54, tweede lid, 1° en 2° en artikel 55.

Bijlage 11, Art. 51, 20° – oproepsysteem

Elke bewoner kan altijd in alle ruimten die voor de bewoners toegankelijk zijn, een aangepast oproepsysteem gebruiken. In elke sanitaire cel is permanent een oproepsysteem aanwezig dat gemakkelijk bereikbaar is voor de bewoners. De ruimte waaruit de noodoproep komt, moet identificeerbaar zijn. Draagbare oproepsystemen zijn betrouwbaar en regelmatig gecontroleerd te worden. Als de voorziening van oordeel is dat het beschikken over een oproepsysteem niet nuttig is of een gevaar inhoudt voor de bewoner wordt dit, na overleg, geregeld, beargumenteerd en opgevolgd in het woonzorgleefplan. Elk oproepsysteem is inbegrepen in de dagprijs. Als er zowel een vast oproepsysteem als een draagbaar oproepsysteem is, zijn beide inbegrepen in de dagprijs

Toelichting:

- Het oproepsysteem in de bewonerskamer moet bereikbaar zijn vanuit het bed en vanuit de zetel of desgevallend vanuit de rolstoel. Dit systeem mag een draagbaar systeem zijn op voorwaarde dat de bewoners die hulpbehoevend zijn het altijd dragen of binnen hun bereik hebben.
- In alle ruimten die toegankelijk zijn voor de bewoners (zit- en eetruimtes, cafetaria, kineruimte, animatieruimte, kapsalon, stille ruimte, rookruimte ...) moet een permanent oproepsysteem zijn zodat ook bv. bezoekers hulp kunnen inroepen.
- In alle sanitaire ruimten moet een permanent systeem aanwezig zijn dat vanuit zitpositie op het toilet gemakkelijk bereikbaar is.

Bijlage 11, Art. 51, 21° – bediening licht

De bewoner heeft vanaf zijn bed de mogelijkheid om het licht te bedienen dat aangepast is aan de plaatselijke omstandigheden

Toelichting:

- De bewoner moet liggend in bed het licht kunnen bedienen, ook in het geval er bedhekkens zijn geplaatst. Een goed bereikbaar nachtlampje of een peertje nabij het hoofdeinde van het bed is aanvaardbaar.

Bijlage 11, Art. 51, 24° – beveiliging ramen en toegangen

Ramen en toegangen kunnen beveiligd worden.

Toelichting:

- Ramen, toegangen en liften moeten, indien de gezondheidstoestand van de bewoner dit vereist, kunnen beveiligd worden.
- Traphallen die door bewoners gebruikt worden moeten veilig zijn, dit betekent minstens dat ze voldoende verlicht zijn, trappen duidelijk gesignaliseerd zijn en leuning aan beide zijden zijn aangebracht.

WZC voor 1/1/2017

- Bij open traphallen informeert en bespreekt het woonzorgcentrum de leefkansen en risico's die deze traphallen bieden met de bewoner. Eventuele maatregelen om het gebruik van de trappenhal te beperken, zijn afgestemd met de bewoner, en zijn erop gericht de leefwereld van de bewoner zo groot mogelijk te houden. Over de genomen maatregelen wordt consequent gerapporteerd in het woonzorgleefplan.

WZC na 1/1/2017

- De traphallen in het woonzorgcentrum moeten beveiligd zijn ter preventie van wegloop- en valincidenten van de bewoners, conform artikel 54.

- 6. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 52 - van toepassing voor alle (delen van) woonzorgcentra die op 1 januari 2009 erkend zijn of waarvoor voor die datum een aanvraag tot erkenning is ingediend, alsook alle te bouwen (delen van) woonzorgcentra waarvoor voor 1 januari 2009 een stedenbouwkundige vergunning (omgevingsvergunning) voor de geplande bouwwerkzaamheden afgeleverd is**

Bijlage 11, Art. 52 – erkenningsvoorwaarden voor bestaande woonzorgcentra en centra voor kortverblijf

Alle woonzorgcentra of delen van woonzorgcentra die op 1 januari 2009 erkend zijn of waarvoor voor die datum een aanvraag tot erkenning is ingediend, alsook alle te bouwen woonzorgcentra of woonzorgcentrumgedeelten waarvoor voor 1 januari 2009 een stedenbouwkundige vergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden afgeleverd is.

Toelichting:

- Woonzorgcentra en centra voor kortverblijf die bijkomende woongelegenheden inrichten zonder wijziging van de capaciteit (en al dan niet zonder voorafgaande vergunning), worden beschouwd als behorende tot de regeling voor bestaande woonzorgcentra en centra voor kortverblijf. Voorbeeld: het ontdebelen van een tweepersoonskamer door het in gebruik nemen van een bestaande ruimte als kamer.

Bijlage 11, Art. 52, 1° en 2° – vloeroppervlakte en sanitaire ruimte

Alle eenpersoonkamers hebben een nettovloeroppervlakte van ten minste 12 m², sanitair niet inbegrepen. Alle eenpersoonkamers beschikken ook over een aparte, ingerichte sanitaire cel, die aangepast is aan de behoeften van een rolstoelgebruiker en met minstens een toilet en een wastafel;

Alle tweepersoonkamers hebben een nettovloeroppervlakte van ten minste 20 m², sanitair niet inbegrepen. Alle tweepersoonkamers beschikken ook over een aparte, ingerichte sanitaire cel, aangepast aan de behoeften van een rolstoelgebruiker, met minstens een toilet en twee wastafels;

Toelichting:

- Lichtschakelaars, stopcontacten en andere bedieningsknoppen moeten zodanig geplaatst worden dat zij ook voor een rolstoelgebruiker gemakkelijk bereikbaar zijn (tussen 90 cm en 120 cm).
- De oppervlakte die ingenomen wordt door een ingemaakte kast mag meegeteld worden voor de berekening van de netto-vloeroppervlakte van de kamer, op voorwaarde dat het niet om een technische ruimte gaat (vb. met tellers of een boiler), maar wel om ruimte die de bewoner kan gebruiken (vb. kleerkast).
- In een tweepersoonkamer die voorbehouden wordt voor echtparen (of gelijkgesteld) wordt aanvaard dat er slechts één wastafel beschikbaar is in de sanitaire ruimte. Eén grote wastafel met 2 kranen wordt ook enkel aanvaard voor echtparen (of gelijkgesteld).

Bijlage 11, Art. 52, 6° – badgelegenheden

Er is minstens één gemeenschappelijk aangepast bad in het woonzorgcentrum. Er is ook per dertig bewoners ten minste één gemeenschappelijke badkamer beschikbaar zijn met een aangepaste bad- of douchegelegenheid en een toilet;

Toelichting:

- Een aangepaste badinfrastructuur bestaat uit een bad of douche die door de bewoners op een comfortabele manier kan gebruikt worden en aangepast is aan de ergonomische behoeften van het personeel.

- 7. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 53 - van toepassing voor alle te bouwen of te verbouwen (delen van) woonzorgcentra waarvoor na 1 januari 2009 een stedenbouwkundige vergunning of omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is afgeleverd of waarvoor uiterlijk op 31 december 2016 een stedenbouwkundige vergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is aangevraagd, ook al zijn, in geval van verbouwing, die (delen van) woonzorgcentra op 1 januari 2009 erkend of is er voor 1 januari 2009 een aanvraag tot erkenning ingediend.**

Bijlage 11, Art. 53 – erkenningsvoorwaarden voor nieuwe woonzorgcentra en centra voor kortverblijf

Alle te bouwen of te verbouwen woonzorgcentra en centra voor kortverblijf of delen van woonzorgcentra en centra voor kortverblijf waarvoor na 1 januari 2009 een stedenbouwkundige vergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is afgeleverd of waarvoor uiterlijk op 31 december 2016 een stedenbouwkundige vergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is aangevraagd, ook al zijn, in geval van verbouwing, die woonzorgcentra en centra voor kortverblijf of woonzorgcentrum/centrum voor kortverblijf-gedeelten op 1 januari 2009 erkend of is er voor 1 januari 2009 een aanvraag tot erkenning van die woonzorgcentra en centra voor kortverblijf of woonzorgcentrum/centrum voor kortverblijf-gedeelten ingediend.

Toelichting:

- Het creëren van bijkomende woongelegenheden, en dus het verhogen van de erkende capaciteit, valt onder de regelgeving voor nieuwe gedeelten van woonzorgcentra. Voorbeelden: het omvormen van eenpersoonsskamers tot tweepersoonsskamers, het omvormen van een bestaande ruimte tot een bijkomende woongelegenheden woonzorgcentrum, het omvormen van een bestaand gebouw (niet-woonzorgcentrum) tot woonzorgcentrum.

Bijlage 11, Art. 53, 1° en 5° – oppervlakte en ligging gemeenschappelijke ruimten

De ruimtes in het woonzorgcentrum die voor de bewoners toegankelijke zijn hebben samen een nettovloeroppervlakte van minimaal 35 m² per bewoner. Die ruimten omvatten ten minste de woongelegenheid van de bewoner, sanitaire cel inbegrepen, de zit- en eetruimten, de gemeenschappelijke sanitaire ruimten en de gangen die voor de bewoners toegankelijke zijn;

De infrastructuur van het woonzorgcentrum laat toe dat het werken met afdelingen gefaciliteerd wordt. Per afdeling is er minimaal een zit- en eetruimte beschikbaar, die aangepast is aan de grootte van de afdeling. Vanaf veertig bewoners beschikt de voorziening over minimaal twee afdelingen. Het resultaat van de deling van het aantal bewoners en het aantal afdelingen mag niet groter zijn dan veertig;

Toelichting:

- Een afdeling wordt gedefinieerd als een groep van woongelegenheden die als een organisatorisch geheel wordt beschouwd en die 1 of meer leefgroepen omvat; een afdeling kan over meer dan 1 bouwlaag verdeeld zijn.
- Een leefgroep wordt gedefinieerd als een groep van bewoners die samen een aantal gemeenschappelijke ruimten delen, namelijk de zit- en eetruimte en gemeenschappelijk sanitair.

Bijlage 11, Art. 53, 2° en 3° - vloeroppervlakte en sanitaire ruimte

2° een eenpersoonskamer heeft een nettovloeroppervlakte van ten minste 16m², sanitair niet inbegrepen. Elke eenpersoonskamer beschikt over een aparte, ingerichte sanitaire cel, aangepast aan de behoeften van een rolstoelgebruiker, met minstens een toilet en een wastafel;

3° een tweepersoonskamer heeft een nettovloeroppervlakte van ten minste 28m², sanitair niet inbegrepen. Elke tweepersoonskamer beschikt over een aparte, ingerichte sanitaire cel, die aangepast is aan de behoeften van een rolstoelgebruiker, met minstens een toilet en twee wastafels. In een tweepersoonskamer kan een afscheiding tussen de twee bedden geplaatst worden;

Toelichting:

- Lichtschakelaars, stopcontacten en andere bedieningsknoppen moeten zodanig geplaatst worden dat zij ook voor een rolstoelgebruiker gemakkelijk bereikbaar zijn (tussen 90 cm en 120 cm).
- De oppervlakte die ingenomen wordt door een ingemaakte kast mag meegeteld worden voor de berekening van de netto-vloeroppervlakte van de kamer, op voorwaarde dat het niet om een technische ruimte gaat (vb. met tellers of een boiler), maar wel om ruimte die de bewoner kan gebruiken (vb. kleerkast).
- In een tweepersoonskamer die voorbehouden wordt voor echtparen (of gelijkgesteld) wordt aanvaard dat er slechts één wastafel beschikbaar is in de sanitaire ruimte. Eén grote wastafel met 2 kranen wordt ook enkel aanvaard voor echtparen (of gelijkgesteld).

Bijlage 11, Art. 53, 7° – badgelegenheden

Er is minstens één gemeenschappelijk, aangepast bad zijn in het woonzorgcentrum. Per dertig bewoners is er ten minste één gemeenschappelijke badkamer beschikbaar met een aangepaste bad- of douchegelegenheid en een toilet;

Toelichting:

- Een aangepaste badinfrastructuur bestaat uit een bad of douche die door de bewoners op een comfortabele manier kan gebruikt worden en aangepast is aan de ergonomische behoeften van het personeel.

Bijlage 11, Art. 53, 9° - breedte van de gangen

Alle gangen die voor de bewoners toegankelijk zijn, moeten minstens 1,80 meter breed zijn.

Toelichting:

- Als de breedte van de gangen op een bepaald punt om technische redenen (vb. openstaande branddeuren, koker voor leidingen of lift, ...) smaller is dan 1,80m, kan dit aanvaard worden.

- 8. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 54 - van toepassing voor alle nog te ontwerpen woonzorgcentra, uitbreidingen of verbouwingen van (delen van) woonzorgcentra waarvoor op 1 januari 2017 nog geen stedenbouwkundige vergunning of omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerkzaamheden is aangevraagd, en verbouwingen van bestaande (delen van) woonzorgcentra waarvoor een stedenbouwkundige vergunning nodig is na 1 januari 2017**

Een aparte toelichtingsnota over de infrastructuurvoorwaarden voor woonzorgcentra en centra voor kortverblijf waarop artikel 54 van toepassing is, is beschikbaar op de website van het Departement Zorg.

9. Erkenningsvoorwaarden infrastructuur - artikel 55 – rolstoeltoegankelijkheid van de sanitaire ruimten

Er is een aparte toelichtingsbrief van 3 januari 2024 beschikbaar over de toepassing van artikel 55 op de [website](#) van het Departement Zorg, waarin volgende toelichting is opgenomen:

Sinds 1 januari 2020 is voor alle WZC en CVK type 1 een specifieke erkenningsvoorwaarde ingevoerd over de **rolstoeltoegankelijkheid van alle sanitaire ruimten**:

Artikel 55. Een sanitaire ruimte, die aangepast is aan de behoeften van een rolstoelgebruiker als vermeld in artikel 52, 1° en 2°, artikel 53, 2° en 3° en artikel 54, tweede lid, 1° en 2°, voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 30, 31 en 31/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid, en aan al de volgende voorwaarden:

- 1° er is een vrije draaicirkel met diameter van 1,50 meter in de sanitaire ruimte;
- 2° er zijn handgrepen aangebracht aan beide kanten van het toilet;
- 3° de wastafel is onderrijdbaar;
- 4° de kraan is eenvoudig te bedienen voor mensen met een fysieke beperking;
- 5° de spiegel is aangepast of aanpasbaar aan de rolstoelgebruiker, namelijk met een aangepaste hoogte of kantelbaar.

Uit de vragen en afwijkingsaanvragen die het Departement Zorg ontvangt, blijkt dat de toepassing van de nieuwe erkenningsvoorwaarde in artikel 55 voor alle WZC en CVK type 1, ongeacht de ouderdom van de gebouwen, in de praktijk heel wat problemen veroorzaakt. Met name de minimale draaicirkel van 1,50 meter is een struikelblok in bestaande gebouwen. Aanpassingen aan het gebouw om te voldoen aan deze voorwaarde vereisen in de meeste gevallen ingrijpende verbouwingswerken en zijn daardoor moeilijk op korte termijn te realiseren.

Om die reden zal de toepassing van artikel 55 voor wat de minimale draaicirkel betreft als volgt verlopen:

1. Voor de nieuwste infrastructuur, namelijk alle WZC en CVK type 1 die gerealiseerd werden met een omgevingsvergunning na 1 januari 2017, blijven de voorwaarden in artikel 55, waaronder de bepaling over de draaicirkel, **integraal van toepassing**. In elke sanitaire ruimte moet dus een vrije draaicirkel zijn met een minimale diameter van 1,50 m.
2. In alle WZC en CVK type 1 met een omgevingsvergunning vóór 1 januari 2017 moeten de sanitaire ruimten **voldoende groot** zijn zodat deze op een **comfortabele manier** kunnen gebruikt worden door een rolstoelgebruiker. Concreet betekent dit:
 - Een rolstoelgebruiker moet geen volledige draaibeweging kunnen maken, maar moet wel voldoende kunnen manoeuvreren om – als hij dit nog kan – zelfstandig naar het toilet te gaan en aan de wastafel plaats te kunnen nemen;

- Een rolstoelgebruiker met begeleider moet samen met de begeleider in het toilet kunnen, zodat de begeleider de bewoner kan helpen en waarbij de deur volledig kan gesloten worden.

Voor gebouwen met een omgevingsvergunning vóór 1 januari 2017 die geen vrije draaicirkel hebben van 1,5 meter zal Zorginspectie dus geen inbreuk scoren maar enkel een aandachtspunt weergeven in het inspectieverslag.

De andere voorwaarden in artikel 55, punt 2° tot en met 5°, blijven onverminderd van toepassing voor alle sanitaire ruimten in WZC en CVK type 1, ongeacht de ouderdom van de infrastructuur.

Criteria voor het meten van de vrije draaicirkel van 1,5 meter diameter in sanitaire ruimten in WZC en CVK type 1 na 1/01/2017:

1. vrije draaicirkel van minimaal 1,5 meter in de sanitaire cel met de (schuif-)deur(en) toe;
2. de draaicirkel loopt net tot aan de toiletpot, niet eronder, ook niet onder een hangtoilet;
3. de draaicirkel loopt max. 20 cm onder de wastafel;
4. de draaicirkel mag over de douchezone lopen, op voorwaarde dat deze volledig vlak is uitgevoerd (dus zonder opstaande randjes, hoe minimaal die ook mogen zijn).

10. Vergelijkende tabel oppervlakte en ligging gemeenschappelijke ruimten

Infrastructuur	Oppervlakte	Ligging
Vóór 2009	Minimaal 3 m ² per bewoner op basis van zit- en eetruimtes + kine + ergo + animatie	Geen voorwaarden (mag 1 ruimte zijn voor alle bewoners samen)
Vanaf 1/01/2009	Minimaal 35 m ² per bewoner op basis van alle ruimtes toegankelijk voor bewoners	Zitruimte en eetruimte per afdeling
Vanaf 1/01/2017	Minimaal 30 m ² verblijfsruimte per bewoner waarvan minimaal 4 m ² per bewoner op basis van de gemeenschappelijke zit- en eetruimtes	Zitruimte en eetruimte per afdeling

(per bewoner in de tabel = totaal van de erkende capaciteit en niet het aantal aanwezige bewoners)